

Шта би ученици требали да знају у вези са дигиталним насиљем (насиљем на интернету)?

➤ **Будите свесни трагова које остављате у дигиталном свету , размислите пре него што нешто „постујете”, „шерујете”...** Постоје трагови када се подаци о кориснику чувају без његовог знања, нпр. преко ИП адресе и када сам корисник оставља на интернету личне податке. **Имајте на уму да информација коју једном поставите на интернет престаје да буде ваше власништво и да заувек губите контролу над њом.** На пример, само једна несмотрено постављена фотографија, неколико година касније, може некоме бити препрека за добијање посла...Нови корисници Фејсбука, узраста између 13 и 18 година, имају аутоматски подешене поставке приватности за дељење садржаја „само са пријатељима”.

Било да пишете мејлове, разговарате на чету, остављате коментаре на друштвеним мрежама, учествујете у форумима или радите нешто друго на интернету, понашајте се пристојно и културно. Златно правило сваке комуникације, без обзира да ли се она дешава у реалном или виртуелном свету гласи: **не чини другима оно што не желиш да они теби чине!**

➤ **Будите свесни дигиталног насиља**

Дигитално насиље чешће је него што то многи млади мисле. Често млади нису свесни да својим понашањем повређују друге и да заправо чине дигитално насиље. **Немојте само да посматрате дигитално насиље, пријавите га. Обратите пажњу на то како комуницирате на интернету.** Непримерене, грубе и вулгарне поруке могу повредити некога, иако можда иза њих не стоји нужно лоша намера. Осим тога, већина форума, мрежа и других онлајн сервиса има прописана правила комуницирања, па вам се може десити да вас привремено искључе или да вам трајно онемогуће коришћење тих сервиса.

➤ **Будите опрезни с личним информацијама, не делите их с другима**

Никада не делите личне информације (име, адреса, бројеви телефона, име школе, место живљења) о себи, породици или пријатељима с другима, чак и онда када позитивно процењујете њихове намере. Поштујте упутства за заштиту личних података и правила за креирање безбедне лозинке . То ће повећати вашу безбедност на интернету.

<http://kliknibezbedno.rs/sr/kako-napraviti-dobru-lozinku-i-kako-odrzati-lozinku-bezbednom.1.184.html>

➤ **Помозите особама које се не сналазе најбоље на интернету.** Свака особа која користи интернет у неком тренутку била је „новајлија” на њему. Будите солидарни, помозите другима да безбедније користе интернет.

➤ **Коришћење интернета сведите на разумну меру**

Не трошите превише времена на интернету. Постоје и други занимљиви и корисни начини на које можете да потрошите своје слободно време.

Како да реагује ученик када доживи дигитално насиље?

Постоји неколико ствари које би ученик требало да уради како би се насиље зауставило и ублажили негативни ефекти:

1. Не одговарај на узнемирујуће и претеће поруке

Не дозволи себи да кажеш или урадиш нешто због чега ћеш се касније кајати. Нормално је да осећаш љутњу према особама које те узнемиравају и да имаш потребу да нешто кажеш или урадиш тим особама. Међутим, имај на уму да освета може да учини ситуацију још гором и да се тако круг насиља не затвара, већ наставља. Покажи да умеш да се носиш са ситуацијом, да имаш контролу над ситуацијом.

2. Сачувај доказе узнемиравања

Немој да бришеш узнемирујуће поруке пре него што их сачуваш (можеш да направиш и снимак екрана (енг. *screenshot*)).

3. Онемогући особи која те узнемирава да поново ступи у контакт с тобом

- Блокирај садржај, страну на друштвеној мрежи, групу, сајт или налог особе која те узнемирава.
- Пријави сајту www.netpatrola.rs ако се шире твоје слике или видео по интернету без твоје дозволе, уколико те неко малтретира, вређа у виртуелном свету... Они пријаве прослеђују полицији и уклањају те садржаје.

4. Подели негативно искуство са особом у коју имаш поверења

Прво што би требало да има на уму свака особа која је доживела било који облик дигиталног насиља јесте да негативно искуство не треба да задржи за себе, чак и уколико му је непријатно, или се можда стиди, прибојава. Уз подршку поузданог пријатеља или одрасле особе (родитељи, чланови породице, психолог, наставник) много лакше се решава сваки проблем. Подршку можете да потражите и од стручних особа оспособљених за подршку младима који су доживели дигитално насиље. Један такав сервис налази се на Фејсбук страници **Бирај речи, хејт спречи**. То је Онлајн СОС сервис за помоћ младеима, ради сваког дана, од 7 до 24 сата.

5. Не криви себе због тога што ти се догодило/догађа

Насиље никада није прихватљиво. Без обзира шта је у питању, нико нема право да намерно вређа и узнемирава другу особу.

6. Никако немој остати „скрштених руку”

Сведоци имају кључну улогу у спречавању и заустављању дигиталног насиља. Зато, немој само да гледаш насиље, већ учини све што можеш. Покажи одговорност и помози!

7. Немој се укључивати у насиље које други врше

Немој да подлежеш притиску вршњака. Прослеђивањем ружних порука, смејањем неумесним шалама, „хејтовањем”, постајеш саучесник у насиљу. Замисли како би се ти осећао у тој ситуацији.

8. Подржи особу која трпи насиље

Уколико си дигитално вештији од те особе помози јој да заштити свој налог, блокира неког....
Подржи је да насиље пријави или да се обрати за помоћ. Саслушај је, понекад је и то довољно.

